

URBANITZACIÓ DE L'EIX VERD DEL CARRER MARESME I ENTORNS

INFORME DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA

Ajuntament de Barcelona

Direcció de Comunicació i Participació
Departament de Participació
ECOLOGIA URBANA

Av. Diagonal, 240 pl. 4a, 08018 **Barcelona**

MESURES DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA PER A LA URBANITZACIÓ DE L'EIX DEL CARRER MARESME I ENTORNS

INTRODUCCIÓ

L'Ajuntament de Barcelona a través del programa Superilla Barcelona vol construir un model de ciutat que disposi d'un espai públic més saludable, més segur, amb més verd, i que afavoreix les relacions socials i l'economia de proximitat.

L'estratègia Superilla Barcelona pretén, doncs, transformar els carrers de tota la ciutat i permet definir un nou espai públic reorganitzant la mobilitat per generar nous eixos verds i noves places a les cruïlles.

El districte de Sant Martí està experimentant una gran transformació, arran de les actuacions emmarcades en el procés de desenvolupament del 22@. L'objectiu en aquest sector és que la nova economia es barregi amb un urbanisme més amable, amb més espais d'estada per al veïnat i més verd.

En aquest sentit, doncs, des de l'àrea d'Ecologia Urbana i el Districte de Sant Martí, i a través de l'Institut Municipal d'Urbanisme, es pretén transformar el carrer Maresme en un espai més verd, més pacificat i amb prioritat pels vianants.

Amb aquesta premissa es realitza aquest procés participatiu per tal d'incorporar la visió del veïnat en l'avantprojecte i el projecte executiu d'aquesta nova urbanització.

ÀMBIT TERRITORIAL I PERFIL DE LES PERSONES PARTICIPANTS

L'àmbit territorial del debat és el Districte de Sant Martí, concretament al carrer Maresme i els seus entorns. El perfil de les persones i organitzacions cridades a participar, a banda de la ciutadania en general, és el teixit associatiu veïnal dels barris de l'àmbit, agents d'activitat econòmica i comercial, i col·lectius i entitats vinculats a la mobilitat sostenible i la perspectiva de gènere. Hi ha participat les següents entitats:

- Àmbar Prim
- AVV Maresme
- AVV Provençals Mar
- FAVB
- Associació de Dones Rambla Prim

MARC NORMATIU DEL PROCÉS PARTICIPATIU

El procés participatiu per la urbanització de l'eix de carrer Maresme i entorns s'ha desenvolupat a l'empara de l'article 23 del Reglament de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona que va entrar en vigor el 29 de juny 2022.

El 19 de juliol de 2022 es va publicar el [decret](#) d'aprovació i convocatòria del procés participatiu per l'elaboració dels criteris d'urbanització del nou eix verd de carrer Maresme i entorns.

PROCÉS PARTICIPATIU

El procés participatiu s'ha desenvolupat entre els mesos de juny de 2022 i gener de 2023 i han participat un total de 68 persones (25 dones, 43 homes i 1 persona que s'ha identificat com a no binària).

El procés participatiu ha seguit les següents fases:

1. FASE D'INFORMACIÓ I INICI DEL PROCÉS PARTICIPATIU:

- **Constitució de la Comissió de Seguiment** del procés participatiu - 14 de juny del 2022 amb 4 persones participants, 3 de les quals homes i 1 dona.

Aquest espai te com a objectiu fer un seguiment del procés participatiu i, més endavant, del desenvolupament del propi projecte d'urbanització. En aquesta sessió es va explicar la proposta de procés participatiu que es plantejava des de l'Ajuntament i es van presentar els condicionants tècnics i els criteris d'urbanització del futur eix per tal d'ajudar a centrar i iniciar el debat.

Podeu trobar l'acta de la sessió [aquí](#).

- Es posa en marxa l'apartat específic d'aquest procés en la **plataforma de participació ciutadana Decidim.Barcelona** que ha estat activa durant tot el procés i on s'hi continuarà donant informació de seguiment sobre el desenvolupament del projecte d'urbanització.

L'objectiu d'aquesta plataforma és facilitar l'accés a la informació del procés i les diferents fases així com permetre visualitzar la traçabilitat de les propostes que s'han recollit.

2. FASE DE CONTRAST I DEBAT:

- **Marxa exploratòria de diagnosi**. - 30 de juny de 2022 amb 17 persones participants 10 de les quals homes i 7 dones.

Aquesta marxa tenia l'objectiu de convidar a les persones participants a reflexionar sobre les experiències i necessitats quotidianes a l'espai públic, i a identificar i analitzar els aspectes que faciliten o dificulten el seu dia a dia, des de la perspectiva de gènere i interseccional a través d'un recorregut a peu sobre l'eix.

A continuació us mostrem els principals resultats. Podeu trobar l'informe complet de la sessió [aquí](#).

Principals resultats:

▪ Usos.

El barri manca de:

(1) espais d'estada i esbarjo per a la gent gran i els joves, (2) espais de joc pels infants, (3) espais per a fer esport i altres activitats físiques i (4) espais per a l'esbarjo dels gossos.

Es demana:

(1) aprofitar els solars buits situats al llarg del C/ Maresme per a acollir usos públics, (2) posar en marxa un Pla d'Usos per a revitalitzar l'eix amb usos públics i comerços a les plantes baixes.

Reflexions més concretes:

- (1) C/ Maresme, entre C/ Pere IV i C/ Marroc. Tram poc vital que s'utilitza de manera puntual. La vorera costat Llobregat és poc utilitzada perquè: (1) compta amb murs opacs i sense ús a les plantes baixes, (2) és travessada per carrers poc urbanitzats i (3) manca de manteniment.
  - (2) C/ Cristóbal de Moura, entre Rbla. Prim i C/ Maresme. Al tram central es proposa crear un espai d'estada confortable, ombrejat i intergeneracional. La cantonada amb C/ Veïns (costat mar-Llobregat) s'utilitza, tant de dia com de nit, per a jugar a cartes, petanca, etc. Es proposa: (1) unificar aquest espai amb la vorera de l'Institut i ubicar espais d'estada en relació amb l'Institut, (2) diversificar els usos i el mobiliari, (3) incorporar aparells per a fer gimnàstica i una pista de petanca i (4) incorporar una font d'aigua.
  - (3) C/ Marroc, entre Rbla. Prim i C/ Maresme. Tram molt utilitzat, però es prefereix caminar per la calçada, perquè: (1) l'amplada de les voreres és insuficient, (2) la rampa és estreta i té un pendent elevat i (3) els obstacles de la vorera redueixen l'espai lliure de pas.
  - (4) Pl. Maresme. Es poc utilitzada perquè: (1) és poc confortable, (2) manca d'elements urbans per a diferents franges d'edat, (3) l'actual zona de jocs infantils és poc agradable i (4) manca de manteniment. Es proposa (1) unificar els espais situats a tots dos costats del C/ Maresme i (2) crear nous usos intergeneracional.
  - (5) Encreuaments. Els carrers Maresme / Pere IV i Maresme / Veneçuela, són espais amplis, però donen prioritat a la mobilitat dels vehicles. L'espai dedicat als vianants és insuficient, a causa de: (1) l'amplada de les voreres és insuficient i (2) l'existència d'obstacles a les voreres, com bústies i altres elements vinculats als comerços.
- **Àmbit d'intervenció.**
Es demana:
    - (1) reflexionar sobre tots els espais del barri per a actuar de manera integral,
    - (2) incorporar l'edifici situat al C/ Maresme 155 per a acollir usos públics,
    - (3) incorporar el solar utilitzat com a hort urbà per a acollir usos públics,
    - (4) incorporar l'encreuament dels carrers Maresme i Pere IV
    - (5) millorar el C/ Veïns i l'entorn del CAP Besòs de manera conjunta.
  - **Convivència a l'espai públic.**
L'ús inadequat que es fa del mobiliari és una preocupació. Tot i així, comptar amb mobiliari urbà i garantir una gestió adequada de l'espai públic (coeducació i mediació comunitària) són necessaris per a una bona convivència. Es destaca la cantonada del C/ Cristóbal de Moura amb C/ Veïns, com un espai on es generen activitats incíviques.
  - **Convivència de mobilitats.**
Es detecten espais percebuts com a insegurs per a les persones vianants, sobretot per la gent gran:
    - (1) l'encreuament dels carrers Maresme i Pere IV,
    - (2) l'encreuament dels carrers Maresme i Marroc. Aquest últim: manca de passos de vianants i els vehicles aparcats suposen un obstacle visual, per això es proposa ubicar passos de vianants i semàfors.
  - **Accessibilitat.**
El C/ Maresme és poc accessible i confortable per a caminar: (1) l'amplada de les voreres és estreta, (2) els escocells de l'arbrat i els aparcaments de bicicletes redueixen l'espai lliure de pas, (3) la superfície de les voreres és irregular.
  - **Manteniment i neteja.**
El C/ Maresme manca de manteniment i neteja. Es destaca:

- (1) l'encreuament del C/ Maresme amb C/ Bolívia, espai utilitzat per a deixar escombraries de manera il·legal,
- (2) les reixes del sistema de recollida d'aigües pluvials al C/ Cristóbal de Moura, entre C/ Maresme i Rbla. Prim,
- (3) l'espai d'estada entre els carrers Rbla. Prim i Veïns,
- (4) l'entorn dels contenidors d'escombraries.

- **Connectivitat.**

La connexió a peu amb el Poblenou i el centre de Barcelona és insuficient i es considera una prioritat a resoldre. Es destaca la importància del C/ Cristóbal de Moura per a connectar amb El Poblenou, per això es proposa que sigui un eix cívic.

La Rbla. Prim per a algunes persones és un eix vertebrador i per a altres, és una "barrera urbana" entre els barris del Besòs i el Maresme. Es proposa reformar-la, enderrocar els seus murs per a ampliar l'espai i potenciar la convivència del veïnat. També, es considera que els temps semafòrics per a creuar-la són insuficients. Hi ha una mancança de parades de Bicing, carrils bici i aparcaments per a bicicletes.

- **Identitat i memòria.**

Ca l'Illa i les "casetes" tenen un valor simbòlic i arquitectònic, es proposa:

- (1) mantenir-les i posar-les en valor
- (2) aprofitar Ca l'Illa per a usos culturals i veïnals
- (3) millorar el seu manteniment i conservació. Les dues fonts d'aigua tenen un valor sentimental i històric, es proposa mantenir-les i adaptar-les com a abeuradors per l'ús dels animals.

- **Participació.**

Fomentar espais de participació més diversos i inclusius, incloure als joves, als col·lectius amb orígens diversos i als col·lectius veïnals actius com "Polígon 22".

- **Equipaments.**

És una reivindicació històrica, la proposta de crear un equipament públic, al solar situat entre C/ Auger i C/ Jubany. Alguns usos proposats són: Escola Bressol, Biblioteca, Casal de Gent Gran, Casal de Joves o Escola d'Adults.

- **Espais d'estada i trobada.**

Es destaca: (1) el tram del C/ Cristóbal de Moura, entre el C/ Maresme i Rbla. Prim, (2) l'espai situat a la cantonada del C/ Pallars amb C/ Veïns i (3) la Pl. Maresme, com a espais de convivència veïnal força utilitzats. Es valora el mobiliari, la vegetació i l'ús de paviments permeables. En canvi, el C/ Marroc, entre Rbla. Prim i C/ Maresme es considera un espai poc confortable. Es fan algunes propostes per a millorar alguns espais: (1) situar elements per a seure al llarg dels recorreguts més utilitzats de l'àmbit, (2) crear un espai de trobada i estada al C/ Pallars amb C/ Marroc, (3) crear un espai de trobada i estada al voltant del Centre Cívic Besòs i (4) unificar les dues zones de la Pl. Maresme, traient els cotxes aparcats a tots dos costats d'aquest tram i generant noves zones d'estada.

- **Zones d'aparcament.**

Es proposa:

- (1) "esponjar" la zona d'aparcament situada entre el C/ Cristóbal de Moura i el C/ Marroc, costat Besòs, perquè representa un obstacle per als vianants
- (2) treure els aparcaments existents a tots dos costats del C/ Maresme, entre C/ Pujades i C/ Llull. En aquest sentit, es proposa reubicar-los a sota de l'espai públic, creant aparcaments en soterrani, gratuïts o a preu reduït, i garantir una reserva d'aparcaments pel veïnat. També, es demana preveure endolls i punts de càrrega pels vehicles elèctrics.

▪ **Elements urbans i necessitats bàsiques.**

El C/ Maresme i entorns en general tenen una manca de mobiliari urbà per a asseure's, fonts d'aigua i vegetació, per això es proposa: (1) augmentar els bancs i altres tipus d'elements per a asseure's,

(2) adaptar les fonts d'aigua a l'ús dels animals,

(3) augmentar la presència del verd urbà al llarg de l'eix Maresme, sobretot a l'espai d'estada entre els carrers Rbla. Prim i Veïns i als espais entre blocs situats entre el C/ Pujades i el C/ Pallars

(4) utilitzar paviments permeables als espais entre blocs.

▪ **Percepció d'inseguretat.**

Alguns espais percebuts com a insegurs, sobretot per les dones, quan es fa fosc, són:

(1) C/ Maresme, entre els carrers Pere IV i Cristóbal de Moura, costat Llobregat, a causa d'agressions a l'espai públic, la poca vitalitat a l'espai públic, la il·luminació insuficient, les façanes opaques, els solars sense ús, els cotxes aparcats que obstrueixen la visibilitat i l'alta velocitat dels vehicles. Es proposa millorar la il·luminació i instal·lar miralls en punts concrets.

(2) C/ Marroc, entre Rbla. Prim i C/ Maresme, a causa de la poca presència de persones al carrer, les façanes opaques i la il·luminació insuficient

(3) Rbla. Prim, a causa dels murs (barreres) que impedeixen fugir en situacions de perill, els escocells soterrats que impedeixen la visibilitat, la il·luminació insuficient i els usos incívics.

(4) Pl. Maresme, a causa dels murs en planta baixa, opacs i sense usos. Es proposa crear un mural artístic sobre aquest mur.

Veïns i veïnes participant de la marxa exploratòria.

- **Sessió de debat oberta a la ciutadania.** (12 de juliol de 2022 amb 14 persones participants, 8 de les quals homes i 6 dones). En aquesta sessió es va plantejar un treball en grups per tal de parlar sobre la mobilitat, la urbanització i els usos del carrer. Així com en la marxa exploratòria es buscava aprofundir en la diagnosi, en aquesta sessió l'objectiu era arribar a un cert consens en plantejar propostes de millora.

A continuació us mostrem els principals resultats, podeu trobar l'informe complet de la sessió [aquí](#)

Al llarg del C/ Maresme es proposa:

▪ **Incorporar espais de jocs i espais per a fer exercici, vinculats als espais de trobada i estar, amb ombra i fonts d'aigua**

Al llarg del c/ Maresme es proposa d'incorporar elements de jocs enfocats als adolescents, semblant als del C/ Alfons el Magnànim, incorporar elements per a fer exercici, semblant als de la platja Bogatell.

A altres espais de l'àmbit, es proposa: als xamfrans de les cruïlles del C/ Maresme, incorporar elements per fer exercici a l'aire lliure, als carrers Veneçuela i Pallars, crear espais de jocs i espais de trobada i estada, al C/ Cristóbal de Moura, entre C/ Maresme i Rbla. Prim, crear un espai per a fer activitat física i un espai de trobada i estada, a la cantonada del C/ Cristóbal de Moura i C/ Veïns, incorporar elements per a fer exercici físic i taules de ping-pong a la Pl. Maresme, crear pistes esportives per a jugar bàsquet i espais de jocs infantils.

A tot l'àmbit, es demana que tots els espais per a fer exercici siguin d'ús intergeneracional.

▪ **Fonts d'aigua.**

Es demana que s'intenti que l'aigua de les fonts no tingui gust a metall ni clor, d'aquesta manera s'afavorirà deixar de comprar-ne.

▪ **C/ Maresme, un eix amable pels vianants, sostenible i amb diversos tipus de vegetació.**

Es proposa:

(1) incorporar arbrat i altres tipus de vegetació als espais entre blocs, compresos entre els carrers Maresme, Cristóbal de Moura, Pujades i Veïns

(2) incorporar arbres fruiters al llarg del C/ Maresme.

▪ **Recuperar el caràcter comercial del C/ Maresme.**

Introduir usos comercials a les plantes baixes: llibreries i botigues amb productes de proximitat.

▪ **Protegir les "casetes".**

▪ **Incorporar bancs i altres elements per a asseure's, dins de l'àmbit, que configurin espais diversos i inclusius.**

▪ **Revitalitzar la Pl. Maresme:** (1) unificar tots dos costats de la Pl. Maresme, (2) incorporar una guingueta en relació amb els espais d'estada i (3) incorporar una plataforma, o un altre element, per acollir concerts i altres activitats del barri.

▪ **Incorporar punts de càrrega per a vehicles elèctrics.**

▪ **Reduir les places d'aparcaments en superfície (costat Besòs C/ Maresme) i crear aparcaments soterranis,** a preu accessible, sota la Pl. Maresme o sota els 6 espais entre blocs, compresos entre els carrers Maresme, Cristóbal de Moura, Pujades i Veïns. Altres possibles ubicacions: (1) sota el camp de futbol del CEM Maresme, (2) a les noves edificacions de l'àmbit i (4) a les parcel·les buides de l'àmbit.

▪ **Prioritzar la mobilitat dels vianants al C/ Maresme.** Reduir -de dos a un- el nombre de carrils dels vehicles i augmentar l'amplada de l'espai dels vianants. També es proposa: (1) crear una plataforma única, (2) utilitzar un tipus de paviment diferent de l'asfalt i (3) no instal·lar semàfors.

Presentació en plenari i treball deliberatiu en grups.

- **Enquesta on-line a través del Decidim** (Fins el 22 de juliol de 2022 amb 16 persones participants).

L'objectiu de l'enquesta era aprofundir en la diagnosi de les necessitats del veïnat de l'àmbit i començar a plantejar algunes propostes de millora. Podeu consultar l'informe sencer de l'enquesta [aquí](#).

3. FASE DE RETORN:

Amb l'objectiu de presentar i validar les conclusions del procés participatiu, es va realitzar una sessió en el marc de la Comissió de Seguiment ampliada al veïnat. Es va realitzar el dia 18 de gener i hi van participar 17 persones, 14 de les quals homes i 3 dones. Podeu trobar tota la informació de la sessió [aquí](#).